

SELETUSKIRI

Eelnõule „Jõelähtme valla 2023. aasta eelarve tegevusalade lõikes“

ÜLDPÕHIMÕTTED

Jõelähtme valla 2023. aasta eelarve koostamisel on lähtutud erinevatest seadustest ja regulatsioonidest, milledest olulisemad on:

- Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus;
- Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus (KOFIS);
- Jõelähtme valla arengukava 2021 – 2027;
- Jõelähtme valla eelarvestrateegia 2023 – 2026.

Jõelähtme valla 2023. aasta eelarve on koostatud vastavalt rahandusministri poolt kinnitatud riigieelarve tulude-kulude klassifikaatorite järjestusele. Eelarve vastuvõtmisel kinnitab volikogu eelarve tulud ja eelarve kulud klassifikaatori koodide kahekohaliste kuluartiklite lõikes.

Eelarve on koostatud üheks eelarveaastaks, tekkepõhisena ning kinnitatakse volikogu määrusega, esitlusvaluutaks on euro. Tekkepõhises eelarves kavandatakse majandustehinguid vastavalt nende toimumisele sõltumata sellest, kas sellega seotud raha on laekunud või välja makstud.

Eelarve koostamisel on aluseks võetud „Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses“ kehtestatud eelarve struktuur, millest tulenevalt on eelarve ülesehitus ja liigendus viieosaline:

- põhitegevuse tulud (maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused jooksvateks kuludeks, muud tegevustulud);
- põhitegevuse kulud (antavad toetused jooksvateks kuludeks, personalikulud, majandamiskulud, muud tegevuskulud);
- investeerimistegevus (põhivara müük ja soetus, põhivara soetuseks saadav ja antav sihtfinantseerimine, finantstulud ja –kulud);
- finantseerimistegevus (kohustuste võtmine ja tasumine);
- likviidsete varade muutus (raha ja pangakontode saldo muutus).

Eelarve põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe on **põhitegevuse tulem**. Mida suurem on põhitegevuse tulem, seda suurem on omavalitsuse investeerimisvõimekus. Põhitegevuse tulemi lubatav väärtus aruandeperioodi lõpu seisuga on null või positiivne. Jõelähtme valla prognoositav põhitegevuse tulem aastaks 2023 on **68 228 eurot**.

Eelarve tulem on põhitegevuse tulem miinus investeerimistegevus. Eelarve on tasakaalus, kui eelarve tulem võrdub nulliga. Kui eelarve tulem on positiivne, siis eelarve on ülejäägis; kui eelarve tulem on negatiivne, on eelarve puudujäägis. Jõelähtme valla prognoositav eelarve tulem aastaks 2023 on **-5 560 864 eurot**.

Jõelähtme valla 2023. a koondeelarve

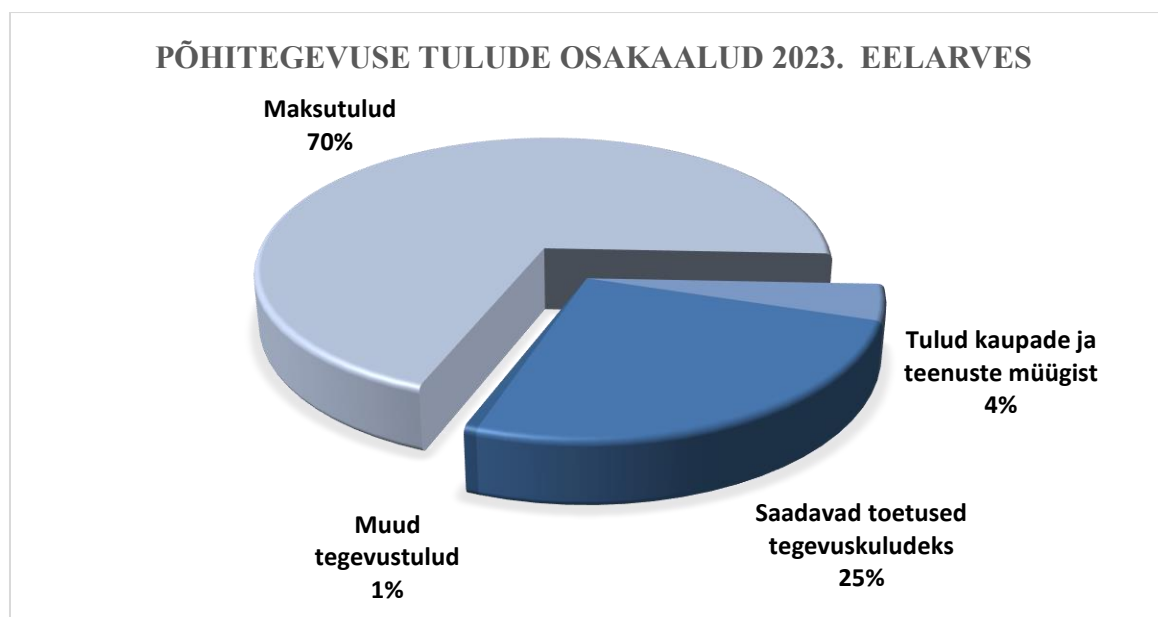
Kirje nimetus		2023. a eelarve
PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU		17 165 506
30	Maksutulud	11 983 000
3000	Füüsilise isiku tulumaks	10 965 000
3030	Maamaks	1 005 000
3044	Reklaamimaks	13 000
32	Tulud kaupade ja teenuste müügist	721 500
320	Riigilõivud	52 000
3220	Tulud haridusalasest tegevusest	462 000
3221	Tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest	18 500
3224	Tulud sotsiaalalialasest tegevusest	7 000
3225	Elamu- ja kommunaaltegevuse tulud	110 000
3233	Üür- ja rent	50 000
3237	Õiguste müük	22 000
35	Saadavad toetused tegevuskuludeks	4 352 478
3500	Sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks	612 778
35201	Toetusfond	3 623 582
35200	Tasandusfond	62 765
352	Muud saadud toetused tegevuskuludeks	53 353
38	Muud tegevustulud	108 528
3825	Tulud loodusressursside kasutamisest	50 000
3880	Muu tulu (sh trahvid)	3 000
3888	Muud tulud	55 528
PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU		-17 097 278
4	Antavad toetused tegevuskuludeks	-1 386 255
4	Eraldised tegevuskuludeks	-1 386 255
Muud tegevuskulud		-15 711 023
50	Personalikulud	-10 512 961
55	Majandamiskulud	-5 164 756
6	Muud kulud	-33 306
	sh reservfond	-30 000
PÕHITEGEVUSE TULEM		68 228
INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU		-5 629 092
15	Põhivara soetus (-)	-6 578 750
3502	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	1 622 347
1501	Osaluste soetus (-)	-383 650
6550	Finantstulud (+)	50
650	Finantskulud (-)	-289 089
EELARVE TULEM (ÜLEJÄÄK (+) / PUUDUJÄÄK (-))		-5 560 864
FINANTSEERIMISTEGEVUS		3 414 774
20.5	Kohustuste võtmine (+)	4 100 000
20.6	Kohustuste tasumine (-)	-685 226
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS		
1001	(+ suurenemine, - vähenemine)	1 549
NÕUETE JA KOHUSTUSTE SALDO MUUTUS		2 147 639

PÕHITEGEVUSE TULUD

Jõelähtme valla 2023. a eelarve põhitegevuse tulude kogumahuks on kavandatud **17 165 506 eurot**, suurenemine võrreldes 2022. aasta eelarve tuludega on 14,81%.

Alltoodud tabelis on toodud võrdlusandmed 2021. ja 2022. a tulude eelarve ning 2023. aasta eelarve oodatavate põhitegevuse tulude kohta:

Tululiik	2021. aasta tulud		2022. aasta tulude eelarve		2023. aasta tulude eelarve	
	Eurodes	Osakaalu % eelarvest	Eurodes	Osakaalu % eelarvest	Eurodes	Osakaalu % eelarvest
30 Maksutulud	9 256 325,50	70,73	10 530 511,00	70,44	11 983 000,00	69,81
32 Tulud kaupade ja teenuste müügist	685 154,64	5,24	693 652,00	4,64	721 500,00	4,20
35 Saadavad toetused tegevuskuludeks	2 993 845,76	22,88	3 554 230,00	23,77	4 352 478,00	25,36
38 Muud tegevustulud	150 944,86	1,15	172 191,00	1,15	108 528,00	0,63
Põhitegevuse tulud kokku	13 086 270,76	100%	14 950 584,00	100%	17 165 506,00	100%

Joonis 1 Põhitegevuse tulude osakaalud 2023. aasta eelarves

Maksutulud

Põhitegevuse tuludest suurima osakaaluga on maksutulud, mis moodustavad põhitegevuse tuludest 69,81%. Maksutulud koosnevad üksikisiku tulumaksust, maamaksust ja reklaamimaksust. 2023. aasta eelarvesse on planeeritud maksutuluseid summas **11 983 000 eurot**, kasv võrreldes 2022. aasta maksutuludega on 13,79%.

Suurima osatähtsusega valla eelarve põhitegevuse tuludest on füüsilise isiku **tulumaks**.

Tulumaksu laekumine 2022 aastal ja sellele eelnenud kolmel aastal oli järgmine:

aasta	eurodes	tõus võrreldes eelmise aastaga
2019	7 431 835,72	12,32%
2020	7 696 404,34	3,56%
2021	8 260 629,20	7,33%
2022	9 516 304,18	15,20%

Üksikisiku tulumaks laekub tulumaksuseaduse alusel. Maksu arvestab ja kogub täismahus Maksu- ja Tolliamet ning kajastab füüsiliselt isikult saadud tulumaksust osa edasiantava maksuna KOV-le. Riigieelarve eelnõu kohaselt eraldatakse 2023. aastal KOVidele laekunud üksikisiku tulumaksust 11,96%. Maksumaksja elukohana kalendriaastal arvestatakse sama kalendriaasta 1. jaanuari seisuga registrisse kantud elukohta.

Jõelähtme valla 2023. aasta eelarvesse on üksikisiku tulumaksu laekumiseks arvestatud **10 965 000 eurot**, mis teeb võrreldes 2022. aasta laekumisega suurenemise 15,30%.

Maamaks on maa maksustamishinnast lähtuv omandimaks, mis laekub 100% valla eelarvesse.

Maamaksu laekumine 2022. aastal ja sellele eelnenud kolmel aastal oli järgmine:

aasta	eurodes	tõus võrreldes eelmise aastaga
2019	988 383,07	2,15%
2020	1 018 502,65	3,05%
2021	986 781,27	-3,11%
2022	1 008 509,73	2,2%

2023. aasta eelarvesse on maamaksu planeeritud summas **1 005 000 eurot**. Maamaksu arvestuse aluseks on võetud 2022. aasta laekumised ja eeldus, et nii tööstus- kui ka elamumaa vajadus Tallinna lähitagamaal on endiselt olemas.

Reklaamimaksu aluseks on kohalike maksude seaduse alusel vallavolikogu poolt kinnitatud reklaamimaksu kord.

Reklaamimaksu laekumine 2022. aastal ja sellele eelnenud kolmel aastal oli järgmine:

aasta	eurodes	tõus võrreldes eelmise aastaga
2019	10 729,70	26,00%
2020	12 177,33	13,49%
2021	8 915,03	-26,79%
2022	12 396,17	39,05%

2023. aastal on reklaamimaksu eelarvesse kavandatud summas **13 000 eurot**.

Tulud kaupade ja teenuste müügist

Tulud kaupade ja teenuste müügist moodustavad eelarve põhitegevuse tuludest 4,20%, kokku on planeeritud laekumisi summas **721 500 eurot**.

Riigilõivude tulud laekuvad vastavalt riigilõivuseadusele. Põhilised laekumised on ehitus- ja kasutuslubade väljastamise eest.

Riigilõivu laekumine 2022. aastal ja sellele eelnenud kolmel aastal oli järgmine:

aasta	eurodes	tõus võrreldes eelmise aastaga
2019	38 635,00	21,18%
2020	40 621,00	5,14%
2021	48 635,00	19,73%
2022	51 855,00	6,62%

2023. aasta eelarvesse on planeeritud tulu riigilõivude laekumisest **52 000 eurot**.

Tulud haridusalasest tegevusest sisaldab lapsevanemate tasu koolieelse lasteasutuse toitlustuskulude katmisel, teistelt omavalitsustelt laekuvaid kohamaksusid koolides, lasteaedades, huvikoolides.

Tulu haridusalasest tegevusest laekumine 2022. aastal ja sellele eelnenud kolmel aastal oli järgmine:

aasta	eurodes	tõus võrreldes eelmise aastaga
2019	494 143,73	4,45%
2020	556 803,83	12,68%
2021	483 898,04	-13,09%
2022	444 386,25	-8,17%

Jõelähtme vald kinnitab igal aastal munitsipaalkoolide, huvialakoolide ja lasteaedade õpilaskoha arvestusliku maksumuse järgmiseks aastaks, mis on aluseks arvlemisel teiste omavalitsustega. Munitsipaalkoolide osas on tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest kehtestatud 2023. aasta piirsummaks 99 eurot kuus. Vallad ja linnad võivad omavahel kokku leppida ka teisiti.

Jõelähtme valla koolide omatulude laekumised on planeeritud lähtudes koolide poolt esitatud tulude prognoosist, mis koosnevad lapsevanemate osalusest (10.-12. klasside töövihikud) ja personali toitlustamisest laekunud tulust.

Jõelähtme valla koolieelsete lasteasutuste omatulud on planeeritud lähtudes laste arvust ja planeeritavast lapsevanemate osalusest toitlustuskulude katmisel.

2023. aasta eelarvesse on planeeritud tulu haridusalasest tegevusest **462 000 eurot**.

Tulusid kultuuri- ja kunstialasest tegevusest planeeritakse 2023. aasta eelarvesse **18 500 eurot**. Tulud laekuvad Jõelähtme Valla Kultuurikeskuse ja Jõelähtme valla keskraamatukogu tasulistest teenustest.

Tulu kultuuri- ja kunstialasest tegevusest laekumine 2022. aastal ja sellele eelnenud kolmel aastal oli järgmine:

aasta	eurodes	tõus võrreldes eelmise aastaga
2019	27 276,39	-19,03%
2020	19 713,38	-27,73%
2021	13 406,02	-32,00%
2022	19 715,50	47,06%

Tulusid sotsiaalalialasest tegevusest on 2023. aasta eelarvesse planeeritud **7 000 eurot**. Tulu laekub sotsiaalsihitusega transpordi- ja pesupesemise teenuse osutamisest.

Tulusid elamu- ja kommunaaltegevusest on 2023. aasta eelarvesse planeeritud **110 000 eurot**.

Elamu- ja kommunaaltegevuse all mõistetakse elamute- ja korterite haldamist, hooldamist, kommunaalteenuste osutamist ja ka tulu edasisuunatavatest kommunaalteenustest. Antud tululiigi all kajastatakse valla poolt edasi suunatud kommunaalteenuseid erinevatele asutustele ja isikutele.

Üüri- ja renditulu on 2023. aasta eelarve põhitegevuse tuludesse planeeritud **50 000 eurot**. Tululiik hõlmab nii valla korterite kui ka muu vara üüri- ja renditulu.

Õiguste müügi tulu on 2023. aasta tuludesse planeeritud **22 000 eurot**. Tululiik sisaldab tulu nii hoonestusõiguse kui ka kasutusvalduse eest.

Saadavad toetused tegevuskuludeks

Toetusi tegevuskuludeks planeeritakse Jõelähtme valla 2023. aasta eelarvesse summas **4 352 478 eurot**. Põhitegevuse tuludest moodustavad toetused tegevuskuludeks 25,36%.

Sihtotstarbelisi toetusi tegevuskuludeks on arvestatud summas 612 778 eurot:

- Riigi valimisteenistus, eraldi Riigikogu valimistel valimiste korraldamiseks – 9 180 eurot.
- Riigi Tugiteenuste Keskus, „Hajaasustuse programm“ – 15 000 eurot.
- Kredex SA, toetus kasutusest välja langenud munitsipaalomandisse kuuluvate elamute lammutamiseks (Kubja tee 1, Jägala-Joa küla) – 12 738 eurot.
- Harju Maakonnaraamatukogu, toetus raamatukogude tellimusteks riigieelarvest – 10 598 eurot.

- Eesti Rahvakultuuri Keskus, toetus laulu- ja tantsupeoliikumises osalevate kollektiivide juhendajate tööjõukulude katmiseks – 8 887 eurot.
- Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA, tantsupeoliikumises osalevate kollektiivide toetus – 664 eurot.
- Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (PRIA), toetused koolipiim ja -puuvilja ostmiseks – 20 000 eurot.
- Haridus- ja Noorteamet, toetus Erasmus+ projektile „Õuesõpe kui Kostivere Lasteaia organisatsioonikultuuri osa“ – 17 600 eurot.
- Haridus- ja Noorteamet, Kostivere Kooli Erasmus+ õpirände programmi toetus – 167 260 eurot.
- Riigi Tugiteenuste Keskus, toetus projektile „Digivahendid Kostivere Kooli õppetöö mitmekesistamiseks“ – 15 123 eurot.
- Haridus- ja Noorteamet, toetus Kostivere Kooli Erasmus+ projektile „Kriitilise mõtlemise ja probleemi lahendamise oskuse arendamine õppeprotsesside käigus“ – 16 990 eurot.
- Riigi Tugiteenuste Keskus, toetus Neeme Kooli projektile „Neeme STEAM“ (mitmekesine ja kvaliteetne haridus digitaalse õppevaraga) – 2 663 eurot.
- Sotsiaalkindlustusamet, toetus projektile „Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli rakendamine kohalikus omavalitsuses“ – 139 259 eurot.
- Sotsiaalkindlustusamet, toetus projektile „Vajadustele vastavate hoolekandeteenuste tõhusam korraldamine ja pakkumine Jõelähtme vallas“ – 176 816 eurot.

Mittesihtotstarbelised toetused eraldatakse kohalikele omavalitsustele „2023. aasta riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud tasandus- ja toetusfondi jaotus ning jaotamise ulatus tingimused ja kord“ alusel, vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele. Toetusfondi vahendid on määratud kohalikele omavalitsustele konkreetsete tegevuste katteks: hariduskulude toetus (õpetajate palgad, õpetajate täienduskoolitused, õppevahendite soetus, koolilõuna); koolieelsete lasteasutuste toetuseks, huvitegevuse toetuseks, toimetulekutoetuste väljamaksmiseks; raske ja sügava puudega laste hoiu teenuse toetuseks; matusetootuste väljamaksmiseks, rahvastikutoimingute kulude hüvitiseks, vahendid avalikult kasutatavate kohalike teede hoiuks ning kõrgenenud kuludega toimetulemise toetuseks. 2023. aasta eelarvesse on planeeritud vahendeid toetusfondist 3 623 582 eurot. Tasandusfondi vahenditena laekub 2023. aastal toetus keskkonnatasude muutmise kompensatsiooniks summas 62 765 eurot.

Muude saadud toetustena tegevuskuludesse on arvestatud Haridus- ja Teadusministeeriumi toetusi Loo Keskkoolile täiendava keele õppe korraldamiseks summas 15 881 eurot ja Loo ning Kostivere lasteaedadele ja koolidele Ukrainast saabunud sõjapõgenikest laste hariduse tagamise võimaldamiseks kokku summas 37 472 eurot.

Muud tegevustulud

Muude tegevustulude all käsitletakse trahve ja muid varalisi karistusi, ebatavalisi kulusid ning ressursimakse, milleks on maardlate kaevandamisõiguse tasu, laekumised vee erikasutusest ning saastetasud.

Jõelähtme valla 2023. aasta eelarvesse planeeritakse **muid tegevustulusid** summas **108 528 eurot**, mis moodustab põhitegevuse tuludest 0,63 %. Kaevandamisõiguse tasu ja tasu vee erikasutusest on arvestatud summas 50 000 eurot, trahve 3 000 eurot. Muu tuluna on kajastatud nõuet Haridus- ja Teadusministeeriumi vastu summas 55 528 eurot, so Jõelähtme valla poolt Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (PGS) alusel kantud kulutuste hüvitamine 2018. a esimese viie kuu eest, millest on maha arvestatud sama perioodil teistelt kohaliku omavalitsuse üksustelt PGS alusel laekunud summad.

PÕHITEGEVUSE KULUD

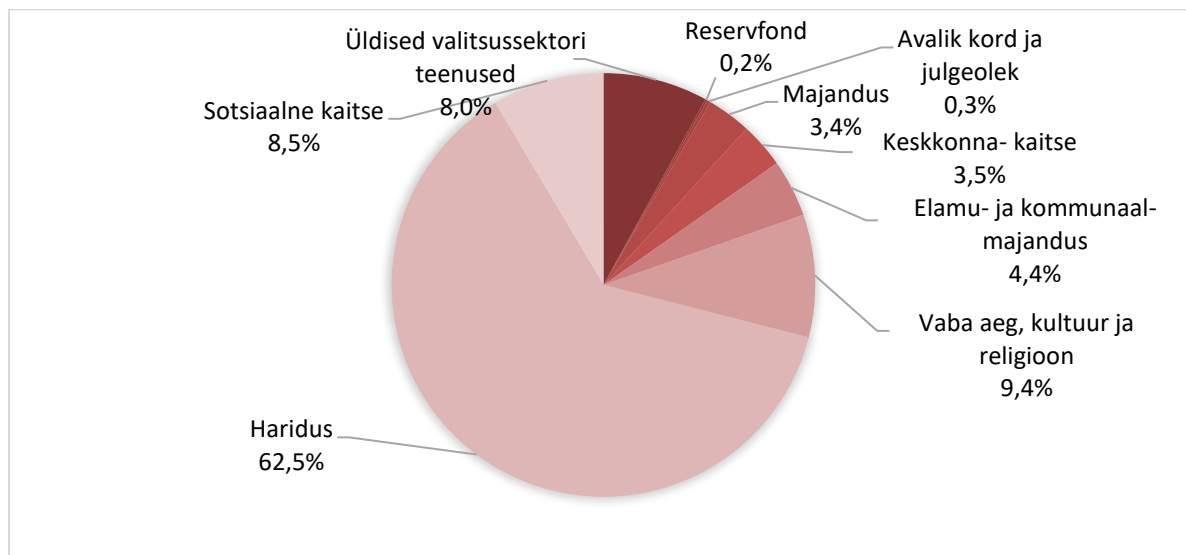
Kohaliku omavalitsus korralduse seaduse § 6 järgi on kohaliku omavalitsuse ülesanne korraldada vallas elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust, heakorda, valla teede ja tänavate korrashoidu, vallasisest ühistransporti, koolieelsete lasteasutuste, koolide, raamatukogude, kultuurikeskuste ja hooldekodu ning teiste kohalike asutuste ülalpidamist ning korraldama vallas sotsiaalabi ja sotsiaalteenuseid. Vastavalt Jõelähtme valla põhimäärusele koostatakse eelarve põhitegevuse tulude, põhitegevuse kulude, investeerimistegevuse, finantseerimistegevuse ja likviidsete varade muutuse plaani täpsusega. Vallavalitsus liigendab oma korraldusega volikogu poolt vastu võetud eelarve detailsemalt tegevusalade, hallatavate asutuste ja valdkondade ning kontogruppida lõikes.

Arvestuslikult jagunevad Jõelähtme valla 2023. aasta eelarve põhitegevuse kulud järgmisteks tegevusaladeks:

- Üldised valitsussektori teenused;
- Avalik kord ja julgeolek;
- Majandus;
- Keskkonnakaitse;
- Elamu- ja kommunaalmajandus;
- Vaba aeg, kultuur ja religioon;
- Haridus;
- Sotsiaalne kaitse.

Jõelähtme valla 2023. aasta eelarve põhitegevuse kulude kogumahuks on kavandatud **17 097 278 eurot**, võrreldes 2022. aasta kuludega on arvestatud 14,39%-lise kasvuga.

Kulude eelarves ei kajastu põhivara soetused, antav sihtfinantseering põhivara soetuseks ja tasutud laenuintressid – neid kululiike arvestatakse eelarve III osas investeerimistegevusena. Seega sama tegevusala kulud võivad kajastuda eelarve erinevates osades vastavalt kulu majanduslikule sisule.

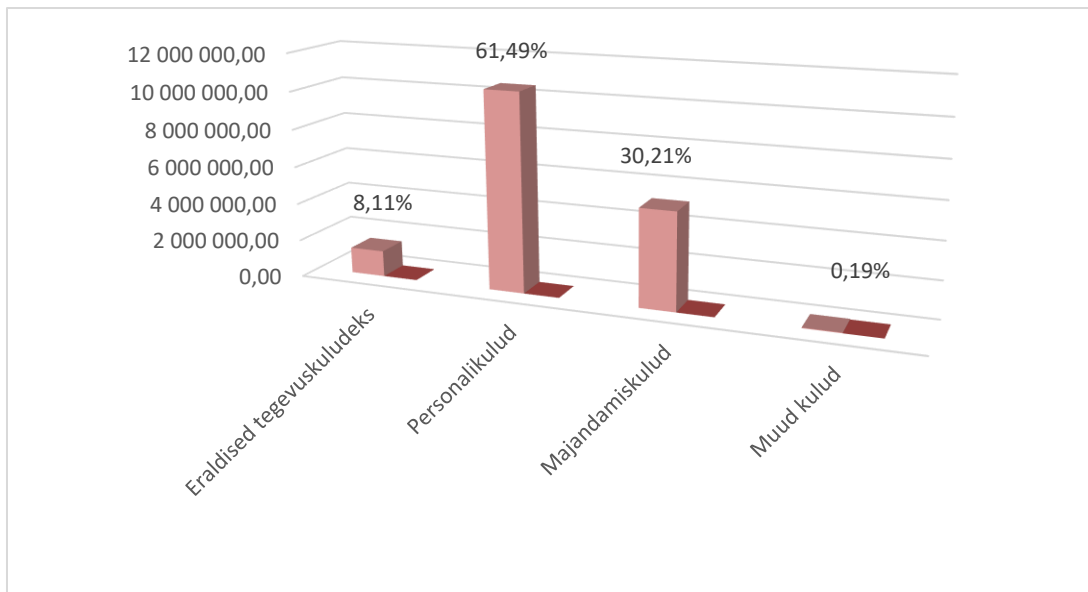

Joonis 2 Jõelähtme valla 2023. aasta põhitegevuse kulude struktuur tegevusvaldkondade lõikes

Põhitegevuse kulud jagunevad antavateks toetusteks, mis 2023. aasta eelarves moodustavad kuludest 8,11% ja tegevuskuludeks, mis moodustavad 91,89% kogu põhitegevuse kuludest.

Allpool olevas tabelis on toodud andmed 2021. ja 2022. aasta eelarve ning 2023. aasta planeeritud kulude ja osakaalu kohta:

Kululiik	2021 aasta eelarve		2022 aasta eelarve		2023 aasta eelarve	
	Eelarve eurodes	Osakaal %	Eelarve eurodes	Osakaal %	Eelarve eurodes	Osakaal %
4 Eraldised tegevuskuludeks	1 102 725,00	8,35%	1 475 427,00	9,87%	1 386 255,00	8,11%
50 Personalikulud	7 621 306,00	57,73%	8 695 002,00	58,17%	10 512 961,00	61,49%
55 Majandamiskulud	4 450 865,00	33,71%	4 734 415,00	31,68%	5 164 756,00	30,21%
6 Muud kulud	27 671,00	0,21%	41 469,00	0,28%	33 306,00	0,19%
PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	13 202 567,00	100,00%	14 946 313,00	100,00%	17 097 278,00	100,00%

Joonis 3 Jõelähtme valla 2023. aasta põhitegevuse kulude struktuur

Antavad toetused 2023. aasta eelarvesse on planeeritud summas 1 386 255 eurot. Sotsiaalvaldkonda toetatakse summas 322 960 eurot; haridust summas 643 496 eurot; vaba aega, kultuuri, religiooni summas 307 649 eurot; elamu- ja kommunaalmajandust summas 30 000 eurot, turvalisust summas 37 000 eurot; üldiseid valitsussektori teenuseid summas 45 150 eurot.

Antavad toetused 2023. aastal võrreldes 2022. aasta eelarvega vähenevad 6,04%. Vähenemise põhjus on 2022. aastal makstud energiatoetused, mis uueks eelarveaastaks enam ei laiene.

Muud tegevuskulud on planeeritud summas 15 711 023 eurot, millest personalikulud moodustavad 66,92%, majandamiskulud 32,87% ja muud kulud 0,21%.

Kohaliku omavalitsuse ülesannete täitmisel on sarnaselt kogu avalikule sektorile suurim osakaal personalikuludel. Tööjõukulude kasvuks on kavandatud võrreldes 2022. aasta eelarvega 20,91%, sealhulgas on arvestatud koosseisude muutusest tulenevate tööjõukuludega. Personalikulude planeerimisel on arvestatud õpetajate palgatõusuga (23,86%), koolieelsete lasteasutuste õpetajate palgamäära säilitamisega (90% kooliõpetajate palgast) ja riigi poolt kehtestatud palgaalammäära tõusuga.

Majandamiskulusid on eelarvesse kavandatud summas 5 164 756 eurot, võrreldes 2022. a eelarvega on suurenemine 9,09%. Põhitegevuse kulude majanduskuludes on arvestatud valdkondade toimimiseks vajalike kulude (sh eelarve koostamise hetkel kehtivate energia hindadega ja üldise hinnatõusuga), kehtivate lepingute ja erinevate õigusaktidega, arvestatud on ka põhjendatud ühekordsete kuludega. Majanduskulude koosseisus on arvestatud ka kasutusest väljas olevate hoonete võimalike lammutusprojektide omaosaluste summadega.

Muude kulude summas 33 306 eurot koosseisus on arvestatud reservfondi eraldatud summa 30 000 eurot.

INVESTEERIMISTEGEVUS

Vastavalt KOFS-ile jaguneb investeerimistegevus järgmisteks osadeks:

- Põhivara müük;
- Põhivara soetus;
- Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine;
- Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine;
- Finantstulud;
- Finantskulud.

Eelarveosa tulem näidatakse kogusummana, planeeritavaks investeerimistegevuse tulemiks on kulu summas **-5 629 092 eurot**.

Põhivara soetuseks on eelarves planeeritud 6 578 750 eurot. Kavandatud investeeringud 2023. aastal:

- teenindusmaja perearstide ruumides helikindla vaheseina ehitamine ja ventilatsiooni parendamine;
- Loo aleviku uue ringristmiku videosüsteemi ehitamine;
- Ihasalu küla tuletoormahuti soetus ja paigaldamine;
- Ülgase küla tuletoormahuti soetus ja paigaldamine;
- Loo mänguväljakute ehitamine;
- madalseiklusradade ehitamine Loole, Kostiverre ja Neeme (KAASAV EELARVE 2022);
- Ihasalu sadamahoone ehitamine;
- Neeme spordimaja projekteerimine;
- Iru terviseraja ehitamine;
- Kostivere mõisa küttesüsteemi ehitamine;
- Kostivere mõisa tuletoormahuti rajamine, automaatse tulekahjusignalisatsiooni ja turvavalgustuse ehitamine;
- Jõelähtme rahvamaja projekteerimine;
- Kostivere noortekeskuse ja päästehoone ehitamine;
- Loo lasteaeda kombiahju ja potipesumasina soetamine;
- Loo lasteaia personali WC ja pesuruumi ehitamine;
- Loo moodullasteaia ost koos paigaldusega;
- lasteaia ruumide soetamine Lool Saha tee 8 hoones;
- Kostivere lasteaia uue soojasõlme ehitamine;
- Neeme lasteaia soojustamine ja päikesepaneelide paigaldamine;
- Loo kooli juurdeehituse projekteerimine;
- Loo kooli tuleohutuse nõuetega vastavusse viimine (suitsuluukide pult);
- Neeme koolihoone vana osa energiatõhusamaks muutmine;
- Ruu küla kergliiklustee projekteerimise lõpetamine;
- Ruu ristmiku ümberehituse osalus;
- Saviranna tee kergliiklustee projekteerimine;

- valla teede pindamine (Ilumäe tee ja Ilumäe põik, Hiie tee, Kadakaranna tee, Karikalda põik, Metsamarja, Kivineeme, Muri tee, Pargi tee, Tammiku tee, Vahtra tee, Kaemla tee);
- Saha kabeli parkla projekteerimine;
- Erma tee (Liivamäe küla) projekteerimine;
- Loo alevikus Pirita tee, Kase tn, Pärna tn, Proosa tee naatriumlampide asendus LED-lampidega;
- Iru küla LED-lampidele üleminek;
- Uusküla ja Saviranna tänavavalgustuse ehitamine (2022. a investeeringu lõpetamine);
- Ülgase tänavavalgustuse ehitamine (2022. a investeeringu lõpetamine);
- Manniva tee ja Metsatoa tee (Manniva küla) valgustuse ehitamine;
- Ajataguse tee (Neeme küla) valgustuse projekteerimine;
- Neeme kergliiklustee valgustuse ehitamine;
- Loo aleviku täiendava valgustuse ehitamine (2022. a investeeringu lõpetamine);
- Kostivere aleviku täiendava valgustuse ehitamine;
- sotsiaalkorteri ehitamine;
- sotsiaalmaja küttesüsteemi ehitamine.

Põhivara soetuseks planeeritud saadav sihtfinantseerimine on kokku 1 622 347 eurot. Toetusena on arvestatud:

- Riigi Tugiteenuste Keskuse toetust projektile „Kostivere noortekeskuse ja päästehoone ehitus“ – 720 000 eurot;
- Riigi Tugiteenuste Keskuse toetust projektile „Neeme lasteaia energiatõhusamaks muutmine“ 105 340 eurot;
- Riigi Tugiteenuste Keskuse toetust projektile „Neeme Kooli energiatõhusamaks muutmine“ – 177 984 eurot;
- Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti toetust Ihasalu sadamahoone ehituseks – 193 373 eurot;
- Riigi Tugiteenuste Keskuse kohaliku omavalitsuse üksustele antav Ukraina sõjapõgenikele eluruumide korrastamise toetus – 42 000 eurot;
- Jägala Kodud OÜ toetust Kõrre ja Seene maaüksusele kavandatud elamuühikute toimimiseks vajaliku infrastruktuuri, sh veevärgi ja kanalisatsiooni ehitamiseks – 383 650 eurot.

Osaluste soetusena on 2023. aasta eelarves arvestatud investeeringut OÜ Loo Vesi osadesse summas 383 650 eurot.

Finantskuludena on planeeritud laenuintresside tasumine summas 289 089 eurot, prognoosil on arvestatud Euribori tõesuga kuni 3,5%.

FINANTSEERIMISTEGEVUS

KOFSi alusel kuuluvad finantseerimistegevuse eelarveosa koosseisu laenude võtmine, võlakirjade emiteerimine, kapitalirendi- ja faktooringkohustuste võtmine, kohustuste võtmine teenuste kontsessioonikokkulepete alusel ning võetud laenude tagasimaksmine, kapitalirendi- ja faktooringkohustuste täitmine, emiteeritud võlakirjade lunastamine ja tagasimaksed teenuste kontsessioonikokkulepete alusel. Finantseerimistegevuse kogusumma on üks komponent eelarve ülejäägi ja puudujäägi arvestamisel.

Kohustuste võtmise all on planeeritud eelarves kajastatud investeringute katteks võtta laen summas 4 100 000 eurot arvestusega, et tagasimaksed algavad 2024. aastal.

Kohustuste tasumise all kajastatakse olemasolevate laenude tagasimakseid 2023. aastal summas 685 226 eurot.

LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS

KOFSi alusel kuuluvad likviidsete varade muutuse eelarveosa koosseisu raha ja pangakontode saldo muutus, rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute saldo muutus ning soetatud võlakirjade saldo muutus. Kohalikel omavalitsustel võib olla pangadeposiite ja väärtpabereid, mida käsitletakse seaduse kohaselt likviidsete varadena, kui neid saab vahetada suhteliselt lühikese ajaperioodi jooksul raha vastu ja neil puudub oluline turuväärtuse muutuse risk. Kohaliku omavalitsuse üksuse osalusi, muid aktsiaid ja osasid, nende väärtpaberite soetust ja müüki kajastatakse investeerimistegevuse eelarveosas.

Likviidsete varade saldo suurenemine kajastatakse eelarves plussiga, saldo vähenemine kajastatakse miinusega. Sarnaselt investeerimis- ja finantseerimistegevuse tulemite kajastamisele on vastav regulatsioon vajalik eelarve ülejäägi või puudujäägi arvestamiseks.

Likviidsete varade jääk seisuga 31.12.2022 oli 56 373,30 eurot, 2023. a eelarves on kavandatud suurenemine summas 1 549 eurot.

NÕUETE JA KOHUSTUSTE SALDO MUUTUS

Kohustuse saldo muutus on arvestatud summas 473 259 eurot. Võlaõigusliku kokkuleppe alusel tuleb tasuda hüvitist summas 323 259 eurot, kokkulepe on sõlmitud OÜ'ga Starhill kasutusvalduse lõpetamise kohta. Sule tee renoveerimine ei realiseeru 2022. aasta lõpuks ning ette saadud toetus summas 150 000 eurot tuleb tagasi kanda.

Nõuete saldo muutus on arvestatud summas 2 620 898 eurot. Tartu Ringkonnakohtu haldusasja nr 3-18-1397 alusel on arvestatud nõuet Haridus- ja Teadusministeeriumi vastu summas 420 898 eurot (ajavahemikul oktoober 2014 kuni detsember 2017 põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 83 lg-s 1 sätestatud riikliku kohustuse täitmisega seotud kulude hüvitis ning välja mõistetud menetlustasud). Nõuete saldo muutusena on kajastatud ka kehtiva laenulepingu (2022. a eelarves) välja võtmata osa summas 2 200 000 eurot.

NETOVÕLAKOORMUS

Netovõlakoormuse arvutamisel lähtutakse KOFS § 34 lõikest 3.

Seaduse kohaselt on netovõlakoormus laenukohustiste ja likviidsete varade vahe aruandeaasta lõpu seisuga. Võlakoormuse arvestamisel lähtutakse netoarvestuse põhimõttest, et suuremas summas likviidsete vahendite olemasolul saaks omavalitsusüksustele võimaldada suuremas summas kohustiste võtmist. Netovõlakoormuse arvestuses võetakse arvesse erinevaid võlakohustised, sh võetud laenu, kapitalirendi- ja faktooringukohustised, emiteeritud võlakirjad, tasumise tähtajaks täitmata jäänud kohustised, tagastamisele kuuluvad sihtfinantseerimisena ja kaasfinantseerimisena saadud ettemaksed, pikaajalised võlad tarnijatele, teenuste kontsessioonikokkulepetest tekkivad kohustised ja muud pikaajalised kohustised, mis nõuavad tulevikus rahast loobumist.

Netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda aruandeaasta kuuekordse põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude summat. Kui vahe on väiksem kui 60% vastava aruandeaasta põhitegevuse tulud, võib netovõlakoormus ulatuda kuni 60% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest. Seadus kehtestab netovõlakoormuse ülemmäära, mis sõltub omafinantseerimise võimekusest. Eriolukorrast lähtuvalt oli 2020-2021 netovõlakoormuse ülempiir 80% põhitegevuse tuludest. Valitsus otsustas kohaliku omavalitsuste võlakoormuse 80%-st piiri pikendada 2024. aasta lõpuni. Sealt edasi, aastatel 2025-2028, ülempiir väheneks järk-järgult sujuvalt 5% võrra aastas.

Tavapäraselt ei realiseeru kõik planeeritud investeeringud täies mahus, kuna ajaliselt mahukate hangete, projekteerimiste ja muude ettevalmistuste tõttu ei ole võimalik täpselt planeerida objektide ehitamise alguse ja lõputähtaegu. Sellest tulenevalt võib olla tegelik laenukoormus ja netovõlakoormus oluliselt väiksem eelarves planeeritust.

Netovõlakoormuse näitajad:

	seisuga 31.12.2022	seisuga 31.12.2023
Põhitegevuse tulud	14 950 584	17 165 506
Võlakohustised kokku	6 594 575	11 751 951
Netovõlakoormus (eurodes)	6 594 575	11 750 402
Netovõlakoormus (%)	44,11	68,45

Koostas: Terje Linder, finantsjuht

13.02.2023